

Goede resultaten voor grondverzetbedrijven in 2009

Het totale rendement in de cumelasector is in 2009 licht gedaald. De krimpende economie heeft in 2009 beperkt invloed gehad op het resultaat. Belangrijkste conclusie bij het opmaken van de definitieve balans: de resultaten in 2009 liepen bij de veehouderijloonbedrijven wel terug, maar niet bij akkerbouwloonbedrijven en grondverzetbedrijven.

Begin dit jaar zijn vanuit CUMELA-Kompas Analyse (kengetallenvergelijking) de voorlopige resultaten over 2009 gepubliceerd. Op dit moment zijn van 169 vergelijkbare bedrijven de resultaten bekend van zowel 2008 als 2009. Tabel 1 laat zien dat in 2009 de omzet weliswaar daalde, maar dat de bruto marge (omzet minus inkoop hulpstoffen en werk door derden) licht steeg. Het geeft aan dat in 2009 minder bedrijven werden ingehuurd voor uitvoering van werkzaamheden. Doordat de kosten stegen, daalde uiteindelijk de bedrijfseconomische winst in de sector.

In 2009 werkten bij cumelabedrijven gemiddeld 13,9 fulltime arbeidskrachten (FTE). Dit is een stijging van 1,2 procent ten opzichte van 2008. Wanneer we kijken naar de bruto marge per FTE, dan is in tabel 2 te zien dat deze licht daalde. Hieruit valt op te maken dat de productiviteit per arbeidskracht licht is teruggelopen. De arbeidskosten per FTE stegen juist.

Om een goed beeld te geven van de cumelasector is in dit artikel een verdere uitsplitsing gemaakt van de groep agrarische loonbedrijven. Deze zijn nu onderscheiden in veehouderijloonbedrijven, akkerbouwloonbedrijven en gemengde agrarische bedrijven. Daarnaast zijn er weer de grondverzetbedrijven en gemengde bedrijven.

Uitgangspunten

Om bedrijven bedrijfseconomisch gezien vergelijkbaar te maken, hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Ondernemersvergoeding niet betaalde ondernemer en gezinsleden

Voor een eenmanszaak, maatschap en vennootschap onder firma (VOF) wordt in CUMELA-Kompas Analyse gewerkt met een berekende ondernemersvergoeding. Deze bedraagt per ondernemer € 35.841,- plus twee procent van de bruto marge. Er geldt een maximum van € 64.514,-.

Rentevergoeding eigen vermogen

In CUMELA-Kompas Analyse wordt gerekend met een rentevergoeding van 5,5 procent voor het eigen vermogen.

Betekenis kengetallen

Bruto marge: omzet minus inkoop hulpstoffen en werk door derden.

Solvabiliteit: eigen vermogen gedeeld door het totaal vermogen.

Investeringen

In 2009 is fors minder geïnvesteerd dan in het voorgaande jaar (zie grafiek). In totaal is er voor 20 procent minder geïnvesteerd in machines. Gemiddeld investeerden bedrijven € 22.339,- per fulltime arbeidskracht (FTE), wat neerkomt op 23 procent van de bruto marge (zie tabel 2). Door de verminderde investeringen en de verhoogde afschrijving daalde de waarde van het machinepark in verhouding tot de aanschafwaarde heel licht. Gemiddeld is de waarde van het machinepark in 2009 42 procent van de aanschafwaarde. De daling bedraagt 0,3 procent.

In tabel 2 is een aantal kengetallen per FTE weergegeven. Hieruit blijkt dat de boekwaarde en aanschafwaarde per FTE nog wel stegen. Er wordt nog altijd meer geïnvesteerd dan afgeschreven. Duidelijk worden hieruit ook de verschillen in bedrijfstypen. Akkerbouwloonbedrijven zijn met een boekwaarde van € 122.840,- per FTE het meest kapitaalintensief, terwijl de grondverzetbedrijven het minst zijn gemechaniseerd; een boekwaarde van € 52.299,- per FTE. Een logisch vervolg hiervan zijn de lagere machinekosten per FTE bij grondverzetbedrijven ten opzichte van de akkerbouwloonbedrijven, respectievelijk € 36.321,- en € 63.006,- per FTE. Door de lichte stijging van de boekwaarde van het machinepark en de daling van de bruto marge liep de verhouding bruto marge/boekwaarde bij bijna alle bedrijfstypen terug.

Kengetallen financiële positie

Bij de meeste bedrijven waren ook de kengetallen die een maat zijn voor de financiële positie positief. Alleen bij de veehouderijloonbedrijven is het eigen vermogen gedaald. Het gaat om een daling van € 9287,-. Hierbij daalde ook de solvabiliteit van 27 naar 23 procent. De gemiddelde solvabiliteit in 2009 bedroeg 29 procent.

De rentabiliteit op het totaal vermogen was in 2009 gemiddeld 4,5 procent. Een bedrijf met bijvoorbeeld een totaal vermogen van € 100.000,- per FTE heeft een rendement van € 4500,-. Het verschil hierbij met de eerder genoemde bedrijfseconomische winst is dat de betaalde en berekende rente en het resultaat van het nevenbedrijf worden meegenomen. Gemiddeld bedroeg de rentabiliteit op het eigen vermogen 8,5 procent.

Tabel 1: ontwikkeling in omzet, bruto marge, kosten en winst tussen 2008 en 2009

	Cumelasector		Veehouderij		Akkerbouw		Gemengd agrarisch		Grondverzet		Gemengde bedrijven	
	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil
x € 1000,-												
Omzet	1.850	-2,2%	1.144	-3%	1.081	1%	1.437	-1%	2.210	-3%	2.170	-2%
Bruto marge *	1.341	0,3%	895	-2%	932	5%	1.182	-1%	1.453	2%	1.580	0%
Kosten*	1.332	1,2%	933	0%	927	5%	1.223	0%	1.388	1%	1.577	2%
Winst*	9	-56,0%	-38	-57%	5	26%	-41	-113%	66	23%	3	-88%

Tabel 2: ontwikkeling kengetallen per FTE tussen 2008 en 2009

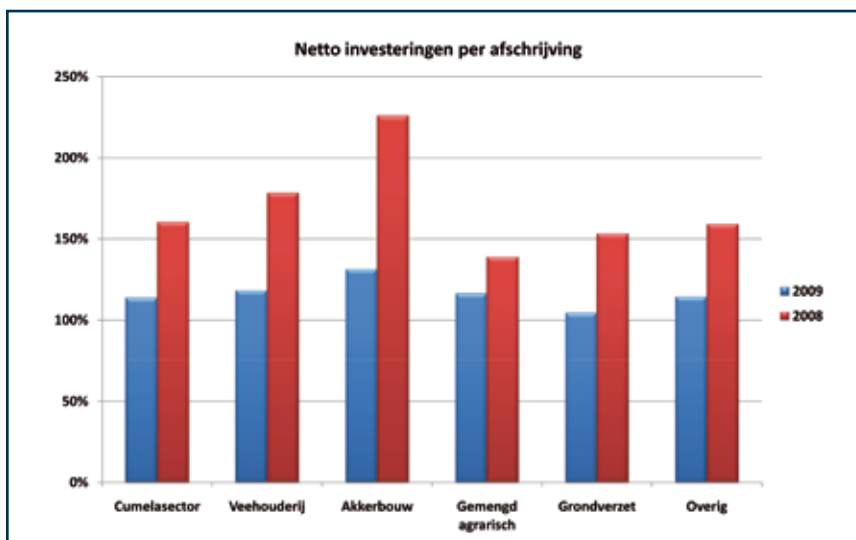
	Cumelasector		Veehouderij		Akkerbouw		Gemengd agrarisch		Grondverzet		Gemengde bedrijven	
	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil	2009	Vershil
Aantal FTE	13,9	1,2%	8,8	2,6%	7,6	-0,8%	11,8	0,7%	16,0	1,4%	16,3	1,3%
Bruto marge/FTE	96.605	-0,6%	101.154	-4,5%	122.076	5,7%	99.819	-2,2%	90.682	0,5%	96.751	-1,0%
Arbeidskosten/FTE	42.038	2,8%	38.620	0,2%	45.942	5,4%	42.795	2,2%	40.961	1,7%	42.856	4,1%
Machinekosten incl. toeger. rente/FTE	44.631	-2,7%	57.827	-5,4%	63.006	6,8%	51.648	-2,5%	36.321	-3,1%	44.737	-3,2%
Winst/FTE	708	-51,7%	-4.314	-52,8%	672	26,8%	-3.489	-111,2%	4.089	21,1%	209	-88,5%
Balans totaal/FTE	130.289	1,8%	167.174	8,7%	183.695	-8,5%	147.972	1,9%	108.270	-3,0%	129.998	6,0%
Boekwaarde/FTE	75.204	2,9%	106.124	2,0%	122.840	-4,7%	98.419	2,3%	52.299	0,6%	75.499	6,7%
Aanschafwaarde/FTE	180.630	3,7%	248.989	5,6%	270.910	-1,2%	280.230	3,2%	122.614	4,0%	172.661	4,4%
Netto investeringen totaal/FTE	22.339	-11,9%	39.827	6,5%	34.181	-22,5%	24.832	-6,6%	14.529	-19,6%	23.552	-11,8%
Netto investeringen machines/FTE	19.081	-19,7%	25.751	-28,5%	34.106	-27,8%	23.875	-6,9%	13.850	-19,1%	18.918	-20,3%

Vooruitzichten 2010 en 2011

De relatief gunstige brandstofprijzen in 2009 hadden een positieve invloed op het resultaat in de sector. Dit jaar ligt dit anders. Zo zijn de brandstofkosten gestegen, wat zal drukken op het resultaat in 2010, zeker omdat de indruk bestaat dat het bij veel werkzaamheden niet mogelijk was de gestegen kosten door te berekenen. Dit was de reden dat CUMELA Nederland eerder dit jaar door middel van een persbericht aandacht vroeg voor de hoge brandstofkosten.

De verwachting is nu dat de krimpende economie dit jaar wel een effect zal hebben op de resultaten van de cumelasector. Met name in het grondverzet komt van verschillende bedrijven het signaal dat er minder aanbod van werk is als gevolg van stilliggende bouwprojecten. Daarnaast heeft de strenge winter ervoor gezorgd dat er in de eerste maanden van het jaar weinig omzet is gehaald in het grondverzet. In het agrarisch loonwerk lijkt de totaal omzet niet gedaald, maar heeft het natte najaar de machinekosten opgejaagd. Desondanks zijn er ook diverse bedrijven die nu positief terugkijken. Naar verwachting zullen in maart de eerste cijfers bekend zijn over dit boekjaar.

Dieuwer Heins *bedrijvenadviseur*

Debiteurentermijn korter

Opvallend is dat bij alle typen cumelabedrijven de debiteurentermijn in 2009 licht daalde, terwijl we in de praktijk vaak horen dat het betalingsgedrag van bedrijven in Nederland slechter wordt. Mogelijk voeren cumelabedrijven een actiever debiteurenbeheer dan in de voorgaande jaren. Ook moet worden gezegd dat hier sprake is van een momentopname, namelijk de openstaande posten op 31 december.